

BEZPIECZNA SZKOŁA

PROCEDURY REAGOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH ZAGROŻEŃ FIZYCZNYCH W SZKOLE

PROCEDURY REAGOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH ZAGROŻEŃ FIZYCZNYCH W SZKOLE

I. PODSTAWY PRAWNE STOSOWANYCH PROCEDUR

- ❖ Ustawa prawo oświatowe z 14 grudnia 2016 r.
- ❖ Ustawa o działaniach antyterrorystycznych z 10 czerwca 2016 r.
- ❖ Ustawa Karta Nauczyciela z dnia 26 stycznia 1982 r.
- ❖ Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich z 26 października 1982 r. (Dz. U. z 2002 r., Nr 11 poz. 109, z późn. zm.).
- ❖ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r., Nr 147 poz. 1231).
- ❖ Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2002 r. Nr 111 poz. 535).
- ❖ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r., Nr 179 poz. 1485 z późn. zm.).
- ❖ Ustawa z dnia 9 listopada 1999 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 10, poz. 55 z późn. zm. 15 maj 2012).
- ❖ Ustawa Kodeks Karny z dnia 6 czerwca 1997 r.
- ❖ Zarządzenie Nr 15/97 Komendanta Głównego Policji z dnia 16 czerwca 1997 r. w sprawie form i metod działań policji w zakresie zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości nieletnich.
- ❖ Statut II Liceum Ogólnokształcącego w Legnicy

II. UZASADNIENIE WDROŻENIA PROCEDUR SZKOLNYCH

- ❖ Promowanie postaw pomagających zachować bezpieczeństwo, ład i porządek na terenie szkoły
- ❖ Wypracowanie i wprowadzenie w życie jednolitych procedur działania, eliminujących czynnik przypadkowości i dowolności w interpretowaniu przepisów prawnych.

III. CELE

- ❖ Poprawa stanu bezpieczeństwa uczniów w szkole oraz w środowisku lokalnym.
- ❖ Wypracowanie wspólnych norm, sankcji i zasad zachowania w szkole
- ❖ Uświadamianie praw i obowiązków ucznia
- ❖ Ograniczenie zachowań agresywnych wśród uczniów i przemocy w środowisku szkolnym oraz poza szkołą
- ❖ Eliminowanie przejawów agresji i przemocy z życia szkoły
- ❖ Zwiększenie wiedzy uczniów, rodziców i nauczycieli na temat konsekwencji prawnych zachowań społecznych, przemocy, uzależnień, zagrożeń, kształtowanie umiejętności właściwego zachowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa w szkole i w miejscach użyteczności publicznej
- ❖ Wyrobienie poczucia odpowiedzialności za własne działania i ich skutki
- ❖ Zwiększenie świadomości uczniów, rodziców, nauczycieli w zakresie szeroko rozumianego bezpieczeństwa
- ❖ Promocja zdrowego stylu życia

- ❖ Usprawnienie oraz zwiększenie skuteczności oddziaływań szkoły w sytuacjach zagrożenia,
- ❖ Wypracowanie jednolitych metod współpracy między rodzicami a szkołą,

Procedury zostały pozytywnie zaopiniowane przez wszystkie organy statutowe szkoły i zatwierdzone uchwałą Rady Pedagogicznej w dniu 19 września 2018 r.

W celu zapewnienia sprawnej organizacji pracy oraz przepływu informacji pomiędzy organami szkoły oraz całym środowiskiem szkolnym, a przede wszystkim zapewnienia bezpiecznego pobytu ucznia w szkole, stosuje się następujące procedury:

I. ZAGROŻENIA ZEWNĘTRZNE

1. PROCEDURY INTERWENCYJNE W PRZYPADKU ZAGROŻENIA UŻYCIA MATERIAŁÓW WYBUCHOWYCH; PODEJRZENIE PODŁOŻENIA ŁADUNKU WYBUCHOWEGO LUB INNEGO ŚRODKA RAŻENIA ZBIOROWEGO; ZAGROŻENIA ATAKIEM TERRORYSTYCZNYMI; WTARGNIĘCIEM NAPASTNIKÓW DO SZKOŁY

II. ZAGROŻENIA WEWNĘTRZNE

1. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI WYPADKU UCZNIĄ W SZKOLE
2. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI AGRESYWNEGO ZACHOWANIA UCZNIĄ W SZKOLE.
3. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI ZNALEZIENIA W SZKOLE SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH
4. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI POPEŁNIENIA W SZKOLE CZYNU KARALNEGO
5. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NA WYPADEK WYSTĄPIENIA PRZYPADKÓW PEDOFILII W SZKOLE
6. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NA WYPADEK WYSTĄPIENIA PRZYPADKÓW ROZPOWSZECHNIANIA PORNOGRAFII W SZKOLE PRZEZ UCZNIĄ
7. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NA WYPADEK WYSTĄPIENIA PRZYPADKÓW PROSTYTUCJI W SZKOLE LUB WŚRÓD UCZNIÓW
8. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI WYSTĄPIENIA PRZYPADKÓW NIEPOKOJĄCYCH ZACHOWAŃ SEKSUALNYCH UCZNIÓW W SZKOLE

PROCEDURY INTERWENCYJNE W PRZYPADKU ZAGROŻENIA UŻYCIA MATERIAŁÓW WYBUCHOWYCH; PODEJRZENIE PODŁOŻENIA ŁADUNKU WYBUCHOWEGO LUB INNEGO ŚRODKA RAŻENIA ZBIOROWEGO; ZAGROŻENIA ATAKIEM TERRORYSTYCZNYMI; WTARGNIĘCIEM NAPASTNIKÓW DO SZKOŁY

CEL PROCEDURY: Zapewnienie sprawnego przygotowania i ewentualnie przeprowadzenia bezpiecznej ewakuacji uczniów i pracowników placówki w sytuacji wystąpienia zagrożenia.

Procedura określa tryb postępowania oraz uprawnienia i odpowiedzialności osób realizujących niezbędne działanie.

1. INFORMACJE OGÓLNE

Wszelkie działania zmierzające do ochrony osób i mienia przed atakami z zewnątrz rozpocząć należy jeszcze przed ujawnieniem się zagrożenia, czyli w momencie, gdy mamy już świadomość, że może ono nas dotknąć. Przygotowania do ataku terrorystycznego lub ataku agresywnego napastnika zawsze prowadzone są w tajemnicy. Z tego względu sygnały o grożącym niebezpieczeństwie są mało dostrzegalne. Jednak zwracanie uwagi na to, co dzieje się w najbliższym otoczeniu pozwala na odpowiednio wczesne wykrycie zagrożenia i skuteczną jego neutralizację.

W swoim bezpośrednim otoczeniu należy:

- Zwracać uwagę na: osoby, które przez dłuższy czas obserwują, fotografują lub filmują szkołę.
- Nietypowe zachowania kolegów z pracy, ze szkoły, np. nieuzasadnione próby dotarcia do planów budynku czy wnoszenie dokumentów lub materiałów, które mogą być wykorzystane w działaniach terrorystów.

Co może wskazywać na bezpośrednie zagrożenie atakiem terrorystycznym lub atakiem agresywnego napastnika:

- Podejrzane lub dziwnie zachowujące się osoby (np. zdenerwowane bez wyraźnej przyczyny, sprawiające wrażenie, że znajdują się pod działaniem narkotyków, ubrane nieadekwatnie do pory roku, próbujące zostawiać pakunki w miejscach publicznych);
- Pozostawione bez opieki na terenie szkoły przedmioty typu teczki, paczki i pakunki;
- Podejrzana zawartość przesyłki bez danych i adresu nadawcy bądź od nadawcy lub z miejsca, z którego się nie spodziewamy;
- Samochody, a zwłaszcza furgonetki pozostawione poza wyznaczonymi miejscami np. w bliskim sąsiedztwie szkoły;

2. SYSTEM BEZPIECZEŃSTWA SZKOŁY

System bezpieczeństwa określa rozwiązania organizacyjne i techniczne mające na celu zapobiegać zagrożeniom, a w razie ich zaistnienia szybko je usuwać. Za system bezpieczeństwa szkoły w pełni odpowiedzialny jest Dyrektor. Wszystkie podmioty szkoły znają i stosują procedury szkolne związane z bezpieczeństwem. Budynek zabezpieczony jest ogrodzeniem, prowadzony jest monitoring szkoły. Wejścia do budynków oraz wnętrza budynków są monitorowane przy pomocy kamery. Drzwi wejściowe są nadzorowane przez pracowników szkoły. Nauczyciele prowadzą dyżury na korytarzach, przed budynkami i na boisku szkolnym wg planu dyżurów.

3. OGÓLNE PROCEDURY BEZPIECZEŃSTWA

- Alarmowanie o zagrożeniach w budynku szkoły odbywa się w ramach wewnętrznego systemu alarmowania z wykorzystaniem sygnalizacji dźwiękowej / dzwonka szkolnego /.

- W wypadku zagrożenia terrorystycznego lub innego wymagającego ewakuacji zostaje ogłoszony alarm – długi nieprzerwany dzwonek (3 min).
- Ewakuację należy prowadzić w sposób zorganizowany kierując się ustaleniami procedury i aktualnie zaistniałą sytuacją.
- Sygnał dźwiękowy powinien trwać do czasu zakończenia ewakuacji lub do czasu, gdy pozwolą na to warunki.
- W przypadku awarii bądź braku energii elektrycznej alarm ogłaszany jest poprzez gońców zapowiedzią słowną: Uwaga! Uwaga! Ogłaszam alarm ewakuacyjny szkoły.
- Miejsce ewakuacji – boisko szkolne.

4. Przydział obowiązków:

DYREKTOR

- Podejmuje decyzję o zakresie ewakuacji / pełna lub częściowa /.
- Nadzoruje przestrzeganie ustaleń zawartych w niniejszej procedurze.
- Nakazuje powiadomienie specjalistycznych służb ratowniczych.
- Nakazuje uruchomienie elementów zabezpieczenia procesu ewakuacji w szczególności: transport, załadunek i ochrona dokumentacji szkoły, zabezpieczenie instalacji gazowej, wodnej i elektrycznej, otwarcie wyjść ewakuacyjnych.
- Wprowadza zakaz wejścia i wjazdu na teren Szkoły oraz przed budynki osób postronnych.
- Organizuje akcję ratowniczą.
- Zarządza ewakuację samochodów sprzed budynków szkoły. Określa miejsce deponowania ewakuowanego mienia.
- Współdziała ze specjalistycznymi służbami ratowniczymi / PSP, Policja, Pogotowie Ratunkowe, Pogotowie Gazowe itp./
- Kontroluje proces ewakuacji
- Odbiera meldunki o stanach osobowych ewakuowanych
- Posiada przy sobie instrukcję bezpieczeństwa

NAUCZYCIELE

- Ogłaszają alarm dla uczniów / klas /
- Zamykają okna w klasach
- Ewakuują wychowanków
- Przeliczają podopiecznych w klasach i w miejscu zbiórki oraz składają odpowiedni meldunek dyrektorowi szkoły,
- Reagują na wszelkie przejawy paniki
- Współpracują ze służbami ratowniczymi
- Nadzorują przebieg ewakuacji uczniów / klasy /.
- Sprawują opiekę nad wychowankami aż do odwołania alarmu
- Nadzorują zabezpieczenie / ewakuację / ważnego mienia i dokumentów

SEKRETARIAT

Zgodnie z decyzją Dyrektora Szkoły powiadamia:

CPR; Policję; Straż pożarną; Pogotowie ratunkowe inne służby w zależności od potrzeb.

Nadzoruje zabezpieczenie / ewakuację / ważnego mienia, dokumentów, urządzeń, pieczęci itp.

KIEROWNIK ADMINISTRACYJNO-GOSPODARCZY

- Nadzoruje otwarcie wyjść ewakuacyjnych, wyłączenie prądu, gazu itp.

- Ewakuacja mienia - nadzoruje zabezpieczenie / ewakuację / ważnego mienia, dokumentów, urządzeń, pieczęci itp.

PERSONEL SPRZĄTAJĄCY, KONSERWATORZY

- Wstrzymuje wejście na teren Szkoły
- Rozgłaszanie komunikatów alarmowych
- Otwieranie wejść ewakuacyjnych
- Otwieranie dostępu do sprzętu gaśniczego
- Wskazanie kierunków ewakuacji i miejsc zbiórki
- Sprawdzanie czy wszystkie pomieszczenia są puste
- Odłączenie zasilania w energię elektryczną, gaz itp.
- Po godzinach pracy szkoły – w pierwszej kolejności powiadamia się specjalistyczne służby ratownicze – stosownie do zagrożenia a następnie informuje o zaistniałym zdarzeniu dyrekcję Szkoły.

OGÓLNE ZASADY EWAKUACJI

1. Decyzję o ewakuacji zagrożonego obiektu, terenu podejmuje dyrektor szkoły lub osoba go zastępująca.
2. Ścisłe stosować się do przekazywanych zaleceń.
3. Wyłączyć i zabezpieczyć wszystkie urządzenia elektryczne i gazowe.
4. Zakończyć pracę sprzętu komputerowego oraz zabezpieczyć dane informatyczne przed dostępem osób niepowołanych.
5. Przygotować do ewakuacji / zabezpieczyć / ważne wytypowane mienie, dokumenty, pieczęcie, środki finansowe itp.
6. Pozamykać okna.
7. Osoby wytypowane do działań zabezpieczających ewakuację winny przystąpić do przydzielonych im zadań.
8. Wszystkie osoby opuszczające szkołę nie powinny nic z sobą zabierać, przystąpić do ewakuacji postępując zgodnie z zaleceniami i udać się na boisko szkolne.
9. Nie zamykać pomieszczeń.
10. Nauczyciele/wychowawcy na miejscu ewakuacji sprawdzają obecność, przekazują informację do Dyrektora Szkoły
11. Na miejscu ewakuacji nauczyciel/wychowawca i uczniowie przebywają do czasu otrzymania stosownej informacji, co do powrotu i kontynuacji nauki lub jej zakończenia.

W czasie ewakuacji należy kierować się zaistniałą sytuacją przy zachowaniu poniższych zasad:

- Nie przeciskać się w przeciwnym kierunku do ruchu ludzi,
- Izolować pomieszczenia, w których zaistniało zagrożenie
- w pierwszej kolejności ewakuować osoby z tych pomieszczeń gdzie występuje realne zagrożenie dla życia i zdrowia oraz osoby niepełnosprawne,
- Na poszczególnych odcinkach całej drogi ewakuacji nadzorować ewakuację,
- nie dopuszczać do powstania spiętrzeń, bezwładnego ruchu względnie paniki,
- Zachować spokój i opanowanie,
- Łagodzić powstającą sytuację napięciowo - nerwową,
- Nie dopuścić do powracania pracowników i uczniów w poprzednie miejsca,

- W przypadku zaginięcia osoby natychmiast zgłosić ten fakt pierwszemu napotkanemu funkcjonariuszowi pytając go o nazwisko,
- Udzielić w razie potrzeby pierwszej pomocy przedmedycznej,
- Podporządkować się kierującemu akcją ratowniczą,
- w przypadku konieczności ratowania lub samo ratowania się z zadymionego pomieszczenia należy pamiętać, że najmniejsze zadymienie występuje przy podłodze.

PROCEDURY INTERWENCYJNE

UŻYCIĘ MATERIAŁÓW WYBUCHOWYCH

1. Informacji o zagrożeniu incydem bombowym nie wolno bagatelizować ani lekceważyć;
  2. Specyfika zamachu bombowego polega na tym, że nie rozróżnia on „swoich” czy „obcych”, natomiast broń palna jest skierowana przez terrorystę lub pospolitego przestępcę w konkretną osobę, porywa się też określonego człowieka;
  3. Każdy przedmiot, z którego wystają przewody, wydobywa się gaz, płyn, zapach, dźwięk, wysypuje się proszek, albo został pozostawiony /co widzimy/ przez szybko oddalającą się osobę, wrzucony do klasy lub pojazdu zaparkowanego w okolicy szkoły powinien być uznany za podejrzany;
  4. Podejrzanych pakunków nie wolno dotykać, a tym bardziej ich przemieszczać;
  5. Jeśli widzisz „bombę”, to ona „widzi” też ciebie, a to oznacza, że jesteś w polu jej rażenia. nie wolno w jej pobliżu używać telefonów komórkowych, odbiorników fal radiowych, itp.; zachować spokój;
  6. Informować wszystkich przebywających w pobliżu o zagrożeniu, jednocześnie starać się nie wywoływać paniki; poinformować odpowiednie służby o zdarzeniu i stratach (np. Policję, Straż Miejską, dyrektora szkoły, innych pracowników; do czasu przybycia Policji należy w miarę istniejących możliwości zabezpieczyć zagrożone
  7. Miejsce, zachowując elementarne środki bezpieczeństwa, bez narażania siebie i innych osób na niebezpieczeństwo; jak najszybciej oddal się z miejsca zagrożonego wybuchem. Po drodze informuj o zagrożeniu jak największe grono osób, będących w strefie zagrożonej lub kierujących się w jej stronę;
  8. Po ogłoszeniu alarmu i zarządzeniu ewakuacji ze szkoły, niezwłocznie udaj się do wyjścia, zgodnie z obowiązującymi procedurami;
  9. W przypadku włączenia parkingu szkolnego w strefę zagrożenia, nie „ratuj na siłę” swojego samochodu - życie jest ważniejsze;
  10. Po przybyciu Policji na miejsce incydentu bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją i należy bezwzględnie wykonywać polecenia funkcjonariuszy;
- Informacja o podłożeniu lub groźbie podłożenia bomby – wskazówki do prowadzenia rozmowy
1. Zachować spokój i nie odkładać słuchawki.
  2. Natychmiast powiadomić dyrektora szkoły.
  3. Podczas rozmowy starać się uzyskać od zgłaszającego jak najwięcej informacji.

4. Tak prowadzić rozmowę, aby stworzyć możliwość zidentyfikowania sprawcy, chociaż w przybliżeniu.

Należy ocenić:

- Czas przyjęcia ostrzeżenia,
- Płeć dzwoniącego,
- Głos dzwoniącego (w wieku: młodym, średnim, starszym)
- Akcent (cechy charakterystyczne typu: cudzoziemiec, miejscowy – gwara, sztucznie zmieniony)
- Stan – pod wpływem alkoholu lub środków odurzających,
- Tło rozmowy, itp.
- Ton głosu
- Charakterystyczna wymowa jakiejś litery
- Inne cechy charakterystyczne głosu,

Należy dążyć do uzyskania odpowiedzi na następujące pytania:

- Czy Pan/Pani podłożyła bombę?
- Kiedy bomba wybuchnie?
- Gdzie jest w tej chwili bomba?
- Jak bomba wygląda?
- Jakiego typu jest to bomba?
- Co spowoduje wybuch?
- W którym miejscu bomba jest umieszczona?
- Dlaczego Pan/Pani podłożyła bombę?
- Skąd Pan/Pani telefonuje?
- Gdzie Pan/Pani się w tej chwili znajduje?
- Jak się Pan/Pani nazywa?
- Jaki jest Pana/Pani adres?
- Jak można Panu/Pani pomóc?
- Czy chce się Pan/Pani z kimś skontaktować?
- Czy Pan/Pani jest konstruktorem bomby?
- Inne pytania uzależnione od sytuacji.

Nie należy rozpowszechniać samowolnie informacji o otrzymanym zgłoszeniu o podłożeniu bomby; może to spowodować panikę wśród personelu lub osób postronnych, co utrudni działania policji oraz ewentualna ewakuację.

Osoba przyjmująca zgłoszenie staje się świadkiem zdarzenia i będzie na te okoliczność przesłuchiwana przez policję.

Po skończonej rozmowie telefonicznej nie należy rozłączać się.

Powiadomienie policji o ujawnionym zagrożeniu

Zadaniem każdej osoby, która przyjęła zgłoszenie o podłożeniu ładunku wybuchowego bądź innej substancji rażenia zbiorowego jest przekazanie tej informacji dalej, tak, aby ostatecznie dotarła ona do właściwych służb - najczęściej policji albo straży pożarnej. W szkole jednak pierwszą osobą, która musi dowiedzieć się o zagrożeniu jest jej dyrektor bądź osoba go zastępująca. To one dopiero po przeanalizowaniu problemu powinny zdecydować o powiadomieniu policji. Najlepszym rozwiązaniem byłoby, żeby o zdarzeniu powiadamiała ta osoba, która ujawniła zagrożenie. Jeśli zaś nie zostanie do tego przez dyrekcję upoważniona, to przynajmniej musi być obecna przy tym zawiadomieniu.

Zawiadamiając policję należy podać następujące informacje:

- Adres szkoły, numer telefonu, swoje dane personalne i zajmowane stanowisko
- Rodzaj zagrożenia i źródło informacji o zagrożeniu (informacja telefoniczna, ujawniony podejrzany przedmiot)
- Treść rozmowy z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego - załącznik
- Numer telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia
- Adres, numer telefonu i nazwisko osoby zgłaszającej zagrożenie, (jeśli to możliwe)
- Opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu

UWAGA!

Powiadomienia policji dokonuje wyłącznie osoba dorosła, dokonanie tego przez ucznia jest niedopuszczalne. Uczeń uzyskaną informację ma natychmiast przekazać dorosłym pracownikom szkoły, a oni powiadamiają policję.

ZASADY EWAKUACJI – PODEJRZANA PRZESYŁKA

W przypadku podejrzanej przesyłki należy zwrócić uwagę na:

- Grubość nie mniejszą niż 3 mm;
- Wagę od 40 do 220 g;
- Zbyt duży ciężar jak na swój rozmiar;
- Zniekształconą powierzchnię;
- Fakt skierowania bezpośrednio do dyrektora szkoły, np. z dopiskiem “do rąk własnych”;
- Dopisek, aby otwierać osobiście przez adresata;
- Zbyt dużą wartość naklejonych znaczków;
- Nieznanego nadawcę;
- Mocne opakowanie;
- Słyszalny metaliczny dźwięk podczas poruszania listem;
- Tłuste plamy na kopercie lub opakowaniu;
- Zapach migdałów, marcepana, myszy, chemikaliów;
- Małe otwory /nakłucia/ w kopercie lub opakowaniu;
- Wystające odcinki drutów lub klamerek;
- Uszkodzenie przesyłki.

Podejrzaną przesyłkę należy położyć na gładkiej powierzchni i oddalić się na odległość minimum 10 m, a w przypadku pomieszczenia po prostu je opuścić. Przesyłki nie wolno otwierać, ścisnąć ani deformować. Bezzwłocznie należy powiadomić policję.

ZASADY EWAKUACJI:

1. Decyzję o ewakuacji zagrożonego obiektu, terenu podejmuje dyrektor szkoły lub osoba go zastępująca. Stosownie do okoliczności, może to być decyzja samodzielna lub na wniosek dowódcy grupy minersko-pirotechnicznej. Zakres ewakuacji obiektu, terenu uzależnia się od występującego zagrożenia.
2. W wypadku zagrożenia dotyczącego podłożenia bomby zostaje ogłoszony alarm – długi dzwonek (3 min).
3. Ewakuację prowadzi się w sposób zorganizowany, po oznakowanych i sprawdzonych pod względem pirotechnicznym drogach, lub za pomocą wcześniej opracowanych planów ewakuacji, znajdujących się u administratora obiektu. W czasie ewakuacji

należy zapewnić właściwą organizację ruchu osób opuszczających obiekt oraz umożliwić ominięcie przez ewakuowanych rejonu zagrożonego wybuchem.

4. Przed ewakuacją obiektu zagrożonego wybuchem bomby należy w miarę możliwości otworzyć drzwi i okna pomieszczeń zagrożonych i sąsiednich, a urządzenia i odbiorniki wyłączyć z sieci zasilania. Osoby uczestniczące w ewakuacji powinny wyłączyć telefony komórkowe.
5. Ewakuowane osoby przed opuszczeniem budynku powinny zabrać ze sobą rzeczy osobiste, z którymi przyszły do szkoły, takie jak torby, torebki, plecaki, ubrania, przenośne radioodbiorniki itp., Co pozwoli prowadzącym przeszukiwanie uniknąć straty czasu na identyfikowanie pozostawionych przedmiotów tego rodzaju.
6. Klucze nauczyciele pozostawiają w drzwiach.
7. Należy sprawdzić czy wszyscy opuścili pomieszczenia.
8. W przypadku organizowania ewakuacji o charakterze prewencyjnym, wykorzystuje się główne wyjścia z obiektu (bez korzystania z dróg ewakuacyjnych).
9. Należy zdecydowanie przeciwdziałać gromadzeniu się ewakuowanych osób w bezpośrednim otoczeniu zagrożonego obiektu, terenu. Wszyscy niebiorący bezpośredniego udziału w akcji powinni znajdować się w odległości bezpiecznej, od zagrożonego obiektu, terenu (minimum 150 m).

ZASADY POSTĘPOWANIA DYREKTORA SZKOŁY, W KTÓRYM ZAISTNIAŁO PODEJRZENIE PODŁOŻENIA ŁADUNKU WYBUCHOWEGO LUB INNEGO ŚRODKA RAŻENIA ZBIOROWEGO.

1. Dyrektor szkoły bądź osoba go zastępująca, w pierwszej kolejności dokonuje analizy otrzymanej informacji i podejmuje decyzję o:
  - Powiadomienie policji o zagrożeniu terrorystycznym
  - Ewentualnym przerwaniu pracy szkoły, w tym prowadzeniu lekcji itp.
  - Ewentualnym przeprowadzeniu ewakuacji pracowników i uczniów z obiektu zagrożonego w trybie alarmowymZabezpieczeniu dokumentów, baz danych (tajnych, poufnych) i innego mienia posiadającego istotną wartość dla szkoły
2. Do czasu przybycia policji dyrektor szkoły, a w czasie jego nieobecności osoba przez niego upoważniona kieruje całą akcją.
3. Kierujący akcją zarządza, aby użytkownicy pomieszczeń dokonali sprawdzenia, czy w tych pomieszczeniach znajdują się:
  - Przedmioty, rzeczy, paczki, urządzenia itp., których wcześniej nie było i nie wnieśli ich użytkownicy pomieszczeń (a mogły być wniesione i pozostawione przez inne osoby np. interesantów)
  - Ślady przemieszczania elementów wyposażenia pomieszczeń
  - Zmiany w wyglądzie zewnętrznym przedmiotów, rzeczy, urządzeń, które przedtem były w pomieszczeniu oraz emitowane z nich sygnały (dźwięki mechanizmów zegarowych, świecące elementy elektroniczne itp.).
  - Pomieszczenia ogólnodostępne takie jak korytarze, klatki schodowe, hole, toalety, piwnice, oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu, powinny być sprawdzone przez pracowników obsługi administracyjnej obiektu.

Ważne:

- Zlokalizowanych przedmiotów, urządzeń i rzeczy, których (w ocenie użytkowników obiektu) przedtem nie było, a zachodzi podejrzenie, że mogą to być ładunki wybuchowe, nie wolno dotykać. O ich umiejscowieniu należy natychmiast powiadomić kierującego akcją i inne osoby z bezpośredniego otoczenia. Miejsce to należy odizolować przed dostępem innych.
- Należy zachować spokój, aby nie dopuścić do przejawów paniki.
- Wyznaczyć należy miejsca bezpieczne do koncentracji uczniów.

CZYNNOŚCI PO WYBUCHU BOMBY

- Zachowaj spokój
- Pamiętaj o bezpieczeństwie własnym, osób najbliższych i swoich współpracowników; uczniów
- Oceń sytuację pod kątem ilości osób poszkodowanych i upewnij się, jakiego rodzaju zagrożenia spowodował wybuch.
- Zadzwoń po służby ratunkowe
- Rozpocznij akcję polegającą na ewakuacji i udzieleniu pomocy osobom rannym i będącym w szoku;
- Nie dotykaj i nie przemieszczaj przedmiotów, które wzbudziły twój niepokój;
- W przypadku, gdy wybuch spowodował inne zagrożenie, podejmij działania odpowiednie do sytuacji.
- Po przybyciu służb ratowniczych stosuj się do ich zaleceń.

POSTĘPOWANIE W RAZIE ATAKU LUB WTARGNIĘCIA NAPASTNIKÓW DO SZKOŁY

REKOMENDACJE ODNOSZĄCE SIĘ DO NIEZBĘDNEJ REAKCJI NAUCZYCIELA I DOTYCZĄCE SYTUACJI WTARGNIĘCIA NAPASTNIKA Z NIEBEZPIECZNYM NARZĘDZIEM LUB BRONIĄ, KTÓRY STRZELA DO OSÓB ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA KORYTARZU I W SALACH LEKCYJNYCH, TZW. AKTYWNY STRZELEC.

- Jeżeli nie miałeś szansy na ucieczkę, ukryj się, zamknij drzwi na klucz (zabarykaduj się) - szybkie zamknięcie drzwi może uniemożliwić napastnikowi wejście do pomieszczenia i zabicie kolejnych osób.
- Wycisz i uspokój uczniów - wszelkie dźwięki wydostające się z sal lekcyjnych mogą spowodować próbę wejścia napastnika do pomieszczenia lub ostrzelanie sali lekcyjnej przez drzwi czy ścianę
- Zaopiekuj się uczniami ze SPE* i uczniami, którzy potrzebują pomocy - należy zwrócić szczególną uwagę na dzieci, które specyficznie reagują na stres i mogą mieć problemy z opanowaniem emocji
- Każ bezwzględnie wyciszyć, wyłączyć telefony - niespodziewane sygnały telefonów mogą zdradzić obecność osób wewnątrz zamkniętych pomieszczeń i zachęcić napastnika do wejścia
- Poinformuj policję wysyłając informację tekstową - SMS o zaistniałej sytuacji - w przypadku wtargnięcia napastnika do szkoły niezbędnym jest natychmiastowe przekazanie informacji policji

- Zasłoń okno, zgaś światło - należy zaciemnić salę, aby utrudnić obserwację osób zabarykadowanych w salach lekcyjnych przez osoby współpracujące z napastnikami, a znajdujące się na zewnątrz obiektu szkolnego
- Nie przemieszczaj się - przemieszczanie się może powodować dźwięki lub cień, który może zostać zauważony przez napastników
- Stań poniżej linii okien, zejźdź ze światła drzwi - przebywanie w świetle drzwi rzuca cień i może zostać zauważone przez napastników
- Zejźdź z linii strzału, połóż się na podłodze - z reguły napastnicy strzelają na wysokości około 1 do 1,5 m. Strzały z broni palnej bez problemu penetrują drzwi i mogą zabić osoby znajdujące się wewnątrz
- Jeżeli padną strzały, nie krzycz - napastnicy oddając na ślepo strzały przez zamknięte drzwi chcą sprowokować krzyki przerażonych osób i upewnić się czy w salach rzeczywiście nikogo nie ma
- Nie otwieraj nikomu drzwi - interweniujące oddziały policji w przypadku takiej konieczności same otworzą drzwi. Napastnicy mogą zmusić osoby funkcyjne do przekazania komunikatu, który ma spowodować otwarcie drzwi
- W przypadku wtargnięcia napastnika do pomieszczenia podejmij walkę, która może być ostatnią szansą na uratowanie życia - w sytuacji obecności aktywnego strzelca jego celem jest zabicie jak największej liczby ludzi. W takiej sytuacji podjęcie walki może dać jedyną szansę na uratowanie życia

W PRZYPADKU BEZPOŚREDNIEGO KONTAKTU Z NAPASTNIKAMI, KTÓRZY DAŻĄ DO PRZEJĘCIA KONTROLI NAD SZKOŁĄ:

- Wykonuj bezwzględnie polecenia napastnika - wszelkie próby oporu mogą być uznane przez napastników, jako akt agresji i zakończyć się śmiercią zakładników
- Na żądanie terrorystów oddaj im przedmioty osobiste, np. telefon - wszelkie próby oszukania napastników mogą zakończyć się śmiercią osoby oszukującej
- Poinformuj, że nie możesz wykonać jakiegoś polecenia - w takim przypadku ewentualne niewykonanie polecenia napastników nie zostanie potraktowane jako próba oporu
- Nie patrz terrorystom w oczy, unikaj kontaktu wzrokowego - w takiej sytuacji patrzenie w oczy może zostać uznane za akt prowokacji i agresji
- Nigdy nie odwracaj się plecami do napastnika - odwracanie plecami może zostać uznane, jako akt agresji czy lekceważenia, utrudnia także orientację w sytuacji
- Nie zwracaj na siebie uwagi - niezwracanie na siebie uwagi może zwiększyć szansę na uratowanie życia w przypadku, gdy zamachowcy zdecydują się zabić kogoś dla przykładu
- Nie lekceważ napastnika i nie bądź agresywny - brak szacunku i agresja mogą zostać ukarane przez zamachowców
- Nie oszukuj terrorysty - oszustwo może zostać potraktowane jako brak szacunku czy agresji i zostać ukarane
- Uspokój uczniów, zawsze zwracaj się do nich po imieniu - zwracanie się do uczniów po imieniu pozwala na ich spersonalizowanie, co może spowodować lepsze ich traktowanie przez zamachowców

- Poinformuj napastnika o uczniach ze schorzeniami - wiedza ta w konsekwencji obniży agresję ze strony zamachowców wobec dzieci, których zachowanie odstaje od reszty
- Pytaj zawsze o pozwolenie, np., gdy chcesz się zwrócić do uczniów - każda aktywność podjęta bez zgody zamachowców może zostać potraktowana, jako akt oporu czy agresji i w konsekwencji ukarana
- Zawsze korzystaj z dobrej woli terrorysty - nigdy nie wiadomo, kiedy kolejny raz będziemy mogli napić się czy zjeść posiłek.
- W przypadku działań antyterrorystycznych podjętych przez policję:
- Nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów – możesz zostać uznany za terrorystę - policja w trakcie operacji odbijania zakładników nie jest w stanie odróżnić napastników od ofiar
- Nie próbuj pomagać służbom ratowniczym, dyskutować z nimi - próba pomocy siłom bezpieczeństwa bez ich wyraźnej zgody czy prośby może zostać potraktowane jako akt agresji
- Połóż się na podłodze, trzymaj ręce z otwartymi dłońmi najlepiej na wysokości głowy - taka pozycja pozwala widzieć ewentualne niebezpieczne narzędzia będące w posiadaniu zamachowców, którzy wtopili się w szeregi zakładników
- Słuchaj poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddawaj się jej działaniom - postawa taka ułatwia działania policji, a także identyfikację zamachowców, którzy próbują się wtopić w szeregi napastników
- Nie trzymaj oczu w przypadku użycia gazów łzawiących - tarcie oczu tylko pogarsza skutki użycia gazu łzawiącego
- Pytaj o pozwolenie zaopiekowania się swoimi uczniami - wszelkie samowolne działania mogą zostać potraktowane, jako akt agresji i mogą utrudnić akcję ratunkową
- Odpowiadaj na pytania funkcjonariuszy - policja zbiera kluczowe informacje mające się przyczynić do skutecznej akcji uwolnienia zakładników i identyfikacji zamachowców
- Bądź przygotowany na traktowanie ciebie, jako potencjalnego terrorysty dopóki twoja tożsamość nie zostanie potwierdzona - w pierwszej fazie operacji odbijania zakładników policja nie jest w stanie odróżnić zakładników od napastników, którzy często próbują się wtopić w tłum i uciec z miejsca ataku
- Wydaniu polecenia wyjścia – opuść pomieszczenie jak najszybciej, oddal się we wskazanym kierunku - w przypadku interwencji sił bezpieczeństwa należy wykonać polecenia dokładnie tak, jak tego chcą siły interwencyjne
- Nie zatrzymuj się dla zabrania rzeczy osobistych, zawsze istnieje ryzyko wybuchu lub pożaru - najważniejsze jest uratowanie życia i zdrowia, a dopiero później ratowanie dóbr materialnych.

ZADANIA DYREKTORA SZKOŁY NA WYPADEK WTARGNIĘCIA NAPASTNIKA

- Wyznaczenie, co najmniej dwóch źródeł alarmowania w różnych miejscach placówki, uwzględniając sposoby alarmowania, gdy niema zasilania tj. ustalenie hasła, np.: „NAPASTNIK”, wyznaczenie miejsca zbiórki w bezpiecznej odległości od źródła zagrożenia, w miejscu niewidocznym z okien placówki oświatowej – teren zielony
- Wyznaczenie kierunku/drogi ewakuacji – najlepiej od tej strony budynku, która nie posiada okien lub znajduje się za przeszkodą stałą, zza której nie widać zagrożonego budynku,

- W przypadku braku możliwości przeprowadzenia ewakuacji, wyznaczenie miejsca do schronienia się, zabarykadowania. Zaleca się, by odpowiednie pomieszczenia posiadały grube ściany, pełne i otwierające się na zewnątrz drzwi oraz były wyposażone w środki pierwszej pomocy – apteczki, środki łączności dające możliwość przesłania informacji na zewnątrz,
  - Sprawdzanie, czy zasady postępowania w sytuacji zagrożenia są znane wszystkim pracownikom, czy klucze od drzwi ewakuacyjnych są w miejscu wyznaczonym, itp.),
  - Organizowanie przeszkolenia pracowników i służby ochrony budynku na wypadek ataku napastnika oraz ćwiczeń, bądź instruktaży dla pracowników placówki, uczniów, dzieci,
  - Ograniczenie osobom nieuprawnionym dostępu do dokumentów i planów sytuacyjnych placówki. Wszystkie te informacje powinny być udostępnione służbom porządkowym – Policji, Państwowej Straży Pożarnej itp.,
  - Systematyczne prowadzenie realistycznej oceny stanu zabezpieczeń przed uzbrojonym napastnikiem.
-
- * Terrorysta - osoba posługująca się bronią, która eliminuje lub próbuje wyeliminować osoby znajdujące się na określonym obszarze, w obiekcie lub budynku
  - * SPE - specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

III. ZAGROŻENIA WEWNĘTRZNE

Do najczęściej występujących zewnętrznych zagrożeń fizycznych należą: podejrzenie podłożenia ładunku wybuchowego, podejrzenie otrzymania podejrzonej przesyłki, włamanie do szkoły połączone z kradzieżą, agresywne zachowanie ucznia, wtargnięcie osoby posiadającej broń, wtargnięcie terrorysty do szkoły, zagrożenie wybuchem pożaru lub wybuchem pożaru, zagrożenie wybuchem gazu lub wybuchem gazu, zagrożenie niebezpiecznymi środkami chemicznymi lub biologicznymi, zagrożenie katastrofą budowlaną i zagrożenie siłą żywiołową. W każdym z powyższych przypadków dochodzi do ogłoszenia alarmu i ewakuacji uczniów oraz personelu szkoły. Sposób ich przeprowadzenia zawierają poniższe procedury.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI WYPADKU UCZNIA W SZKOLE

1. Wypadek w szkole to nagłe zdarzenie powodujące uraz, wywołane przyczyną zewnętrzną, które nastąpiło, gdy uczeń pozostawał pod opieką szkoły w czasie:
  - a) zajęć dydaktycznych, wychowawczych, opiekuńczych
  - b) przerw międzylekcyjnych
  - c) innych zajęć szkolnych
2. Do wypadków zalicza się także zdarzenie poza szkołą w czasie, którego uczniowie byli pod opieką szkoły.
3. Wypadkiem w szkole nie jest zdarzenie:
  - a. pozbawione cechy nagłości
  - b. nie powoduje żadnych urazów
  - c. zaistniałe w czasie, kiedy uczeń nie był pod opieką szkoły lub samodzielnie ją opuścił
  - d. wywołane wyłącznie przez samego ucznia
  - e. wywołane chorobą ucznia

POSTĘPOWANIE W SYTUACJI ZAISTNIENIA WYPADKU LEKKIEGO, NIEWYMAGAJĄCEGO INTERWENCJI LEKARZA

1. Po stwierdzeniu zdarzenia należy odprowadzić ucznia do pielęgniarki szkolnej. Może zrobić to, oprócz nauczyciela, również pracownik obsługi szkolnej lub uczeń.
2. W przypadku, kiedy nie ma pielęgniarki szkolnej, pierwszej pomocy udziela osoba mająca przeszkolenie w tym zakresie.
3. Jeżeli uczeń cierpi na chorobę, która w połączeniu z urazem może stanowić zagrożenie zdrowia, wzywa pogotowie ratunkowe.
4. O wypadku i jego przyczynach nauczyciel informuje dyrekcję szkoły oraz rodziców, którzy ewentualnie decydują o przerwaniu zajęć przez ucznia i odebrania go ze szkoły.
5. Każdy pracownik ma obowiązek udzielenia pierwszej pomocy uczniowi, jeżeli zostanie o tym poinformowany.
6. W przypadku zaistnienia wypadku lekkiego nie sporządza się protokołu powypadkowego.

POSTĘPOWANIE W SYTUACJI ZAISTNIENIA WYPADKU WYMAGAJĄCEGO INTERWENCJI LEKARZA

1. Nauczyciel niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę
2. Przerywa lekcję i udziela pierwszej pomocy. Jeżeli nauczyciel nie posiada przeszkolenia z pierwszej pomocy, niezwłocznie powiadamia osobę po takim przeszkoleniu.
3. Wzywa pogotowie ratunkowe zdarzeniu nauczyciel niezwłocznie informuje rodziców poszkodowanego, dyrekcję placówki oraz pracownika BHP.
4. Jeżeli nastąpił wypadek śmiertelny, ciężki lub zbiorowy zawiadamia się policję i Kuratorium Oświaty. Do czasu przybycia policji teren zostaje zabezpieczony, tak by było możliwe ustalenie przyczyn wypadku.
5. Nauczycielowi kategorycznie zabrania się podawania ofierze wypadku jakichkolwiek leków.
6. W wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, zawiadamia się niezwłocznie państwowego inspektora sanitarnego. Zawiadomienia dokonuje dyrektor szkoły lub upoważniony przez niego pracownik
7. W przypadku, kiedy uczeń zostanie odwieziony karetką do szpitala należy zapewnić uczniowi opiekę do momentu przybycia rodzica lub opiekuna prawnego.
8. Wypadek wpisywany jest do rejestru szkoły, a wnioski komisji omawiane są na zebraniu rady pedagogicznej.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W RAZIE WYPADKU POZA ZAJĘCIAMI EDUKACYJNYMI I POZA TERENEM SZKOŁY.

1. Wszystkie stosowne decyzje podejmuje opiekun grupy lub kierownik wycieczki i odpowiada za nie
2. W pozostałych czynnościach odwołujemy się do punktów Ad. 2 oraz Ad. 3.

OBOWIĄZEK POWIADOMIENIA

1. W sytuacji udzielenia pierwszej pomocy przez nauczyciela prowadzącego zajęcia z uczniami jest on zobowiązany do ustalenia opiekuna dla pozostałych uczniów. Nie może zostawić uczniów bez opieki.
2. Po przybyciu do szkoły rodziców, opiekunów prawnych lub lekarza pogotowia ratunkowego, przejmują odpowiedzialność za ucznia.
3. Szkoła wyposażona jest w apteczki pierwszej pomocy
  - a) Za wyposażenie apteczek oraz sprawdzenie daty ważności jej zawartości odpowiada pielęgniarka szkolna
  - b) Nauczyciele mają obowiązek zabierania apteczek przenośnych na wycieczki szkolne.

ZESPÓŁ POWYPADKOWY

1. Zespół powypadkowy powołuje Dyrektor placówki
2. Zespół przeprowadza postępowanie powypadkowe i sporządza dokumentację
3. Rozmawia z uczniem w obecności rodzica lub wychowawcy, pedagoga szkolnego i sporządza protokół przesłuchania ucznia
4. Rozmawia ze świadkami wypadku. Jeżeli świadkami są uczniowie to przesłuchanie odbywa się w obecności wychowawcy lub pedagoga szkolnego.
5. Przesłuchuje nauczyciela pod opieką, którego był uczeń w momencie wypadku i sporządza notatkę, która nauczyciel podpisuje.
6. Zespół sporządza protokół powypadkowy, podpisany przez członków zespołu oraz dyrektora szkoły. Data sporządzenia protokołu nie powinna przekraczać 14 dni od

momentu wypadku.

7. Przekroczenie 14 dniowego terminu może nastąpić wówczas, gdy zaistniały uzasadnione przeszkody lub trudności uniemożliwiające sporządzenie protokołu.
8. Jeżeli któryś z członków zespołu nie zgadza się ze stanowiskiem przewodniczącego, może sporządzić odrębną notatkę.
9. Jeżeli nie ma żadnych zastrzeżeń ze strony rodzica do protokołu, zostaje on podpisany przez zespół oraz dyrektora szkoły i postępowanie powypadkowe zostaje zakończone
10. Protokół sporządza się w trzech egzemplarzach: dla poszkodowanego, szkoły oraz organu prowadzącego lub kuratora oświaty.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI AGRESYWNEGO ZACHOWANIA UCZNIĄ W SZKOLE LUB PRZYPADKI TZW. FALI

AGRESJA FIZYCZNA

1. Przerwanie zachowania agresywnego przez upomnienie słowne bądź rozdzielanie uczestników zajęcia.
2. Należy powiadomić pielęgniarkę szkolną, dyrekcję szkoły, wychowawców, pedagoga szkolnego oraz rodziców.
3. W przypadku zagrożenia życia lub większych obrażeń należy wezwać pogotowie ratunkowe.
4. Opiekę nad uczniem podczas udzielania pierwszej pomocy sprawuje nauczyciel wyznaczony przez dyrekcję szkoły.
5. Decyzja o dalszym leczeniu należy do rodziców dziecka.
6. Pedagog szkolny oraz wychowawcy przeprowadzają rozmowę z uczniami, którzy brali udział w zajściu oraz z ich rodzicami. Na podstawie rozmów sporządzają notatkę.
7. Pedagog szkolny powinien odbyć rozmowę z ofiarą i wskazać jak należy radzić sobie w kontaktach z innymi.
8. Wobec ucznia agresywnego stosuje się konsekwencje przewidziane w statucie szkoły.
9. Jeżeli podczas zajścia byli świadkowie, to także należy z nimi przeprowadzić rozmowę.
10. W przypadku dalszych ataków agresora na innych uczniów (pobicie ich), szkoła kieruje sprawę na policję.

AGRESJA SŁOWNNA

1. Należy bezzwłocznie podjąć stanowcze działania, aby wyeliminować to zjawisko.
2. Należy powiadomić wychowawcę klasy, dyrekcję lub pedagoga szkolnego.
3. Wychowawca, pedagog lub dyrekcja szkoły przeprowadza rozmowę osobno z agresorem i osobno z ofiarą w celu ustalenia przyczyn zdarzenia. O zaistniałym zdarzeniu należy poinformować rodziców ofiary i agresora.
4. Jeżeli podczas zajścia byli świadkowie, to także należy z nimi przeprowadzić rozmowę.
5. W poważniejszych przypadkach, na wniosek poszkodowanego, powiadamia się policję.

6. Wobec ucznia agresywnego stosuje się konsekwencje przewidziane w statucie szkoły.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI ZNALEZIENIA W SZKOLE SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH

ZNALEZIENIE PODEJRZANEJ SUBSTANCJI ODURZAJĄCEJ

1. Zabezpieczyć substancję- zachowując wszelkie środki ostrożności- przed dostępem do niej uczniów
2. Powiadomić dyrektora szkoły, który zawiadamia Policję
3. Przekazać Policji zabezpieczoną substancję oraz informację o zaistniałej sytuacji

PODEJRZENIE UCZNIĄ O POSIADANIE ŚRODKÓW ODURZAJĄCYCH

1. Odizolować ucznia od pozostałych w klasie uczniów
2. Powiadomić pedagoga szkolnego oraz dyrektora, który powiadamia Policję
3. Zażądać od ucznia przekazania posiadanej substancji oraz pokazania zawartości plecaka i kieszeni (zawsze w obecności osoby trzeciej)
4. Powiadomić rodziców/opiekunów o zaistniałej sytuacji

ROZPOZNANIE STANU ODURZENIA UCZNIĄ ALKOHOLEM

1. Odizolować ucznia od innych uczniów w klasie
2. Powiadomić wychowawcę klasy oraz dyrektora
3. Oddać ucznia pod opiekę pedagoga/pielęgniarki szkolnej
4. Wezwać, w razie konieczności, pogotowie ratunkowe
5. Powiadomić rodziców i poprosić o przybycie do szkoły

ROZPOZNANIE STANU ODURZENIA NARKOTYKAMI

1. Odizolować ucznia od innych uczniów w klasie
2. Powiadomić wychowawcę klasy oraz dyrektora
3. Przekazać ucznia pod opiekę pedagoga/pielęgniarki szkolnej
4. Wezwać, w razie konieczności, pogotowie ratunkowe
5. Wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia

ROZPOZNANIE STANU ODURZENIA UCZNIĄ „DOPALACZAMI”

1. Odizolować ucznia od pozostałych w klasie uczniów
2. Powiadomić wychowawcę klasy oraz dyrektora szkoły
3. Oddać ucznia pod opiekę pedagoga/pielęgniarki szkolnej
4. Wezwać pogotowie ratunkowe
5. Wezwać do szkoły rodziców/opiekunów prawnych ucznia

WSPÓŁPRACA Z RODZICAMI, PROFILAKTYKA W PRZYPADKACH ZNALEZIENIA W SZKOLE SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH

1. Powiadomić rodziców o obowiązujących w szkole procedurach
2. W razie konieczności przeprowadzić z rodzicami i uczniem rozmowy wyciszające emocje
3. Przeprowadzać rozmowy z rodzicami wskazując na zagrożenia zdrowia ucznia,
4. Wskazać rodzicom instytucje mogące służyć pomocą w zaistniałej sytuacji
5. Informować o złamaniu przez ucznia prawa szkolnego
6. W razie konieczności powiadamiać instytucje zajmujące się zdrowiem ucznia

7. Wdrażać programy, działania profilaktyczno-wychowawcze
ODMOWA WSPÓŁPRACY PRZEZ RODZICÓW

1. Szkoła może powiadomić o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny, Policję
2. Szkoła współpracuje z odpowiednimi instytucjami w zakresie pomocy i wsparcia ucznia
3. Szkoła monitoruje ucznia do czasu osiągnięcia przez niego pełnoletniości

OBOWIĄZKI PRACOWNIKÓW SZKOŁY

1. Zapoznać się z procedurami
2. Zapoznać się z symptomami występowania środków psychoaktywnych
3. Zapoznawać rodziców z zagrożeniami zdrowia dzieci
4. Przypominać uczniom obowiązujące w szkole Prawo
5. Poznać nazwy instytucji zajmujących się uzależnieniami
6. Prowadzić obserwację uczniów w kontekście zagrożeń zdrowia

OSOBY ODPOWIEDZIALNE ZA ZARZĄDZENIA

1. Dyrektor/wicedyrektor/osoba upoważniona na wypadek nieobecności w/w (np. pedagog szkolny)

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI POPEŁNIENIA W SZKOLE CZYNU KARALNEGO

Dotyczy czynów zabronionych przez ustawę o postępowaniu w sprawach nieletnich rozumianych, jako przestępstwo, przestępstwo skarbowe albo wykroczenie określone w artykułach:

- art. 50 a – posiadanie noża, maczety lub innego podobnie niebezpiecznego przedmiotu w miejscu publicznym
- art. 51 – zakłócenie spokoju lub porządku publicznego,
- art. 69 – umyślne niszczenie, uszkodzanie, usuwanie znaków,
- art. 74 – niszczenie, uszkodzanie, usuwanie znaków ostrzegawczych,
- art. 76 – rzucanie przedmiotami w pojazd mechaniczny,
- art. 85 – samowolne ustawianie, niszczenie, uszkodzanie znaków,
- art. 87 – prowadzenie pojazdu w stanie po użyciu alkoholu,
- art. 119 – kradzież lub przywłaszczenie,
- art. 122 – paserstwo, czyli nabycie mienia, wiedząc o tym, że pochodzi ono z kradzieży,
- art. 124 – niszczenie lub uszkodzanie cudzej rzeczy,
- art. 133 – spekulacja biletami, tzw. konik,
- art. 143 – utrudnianie lub uniemożliwianie korzystania z urządzeń użytku publicznego

UCZEŃ BĘDĄCY OFIARĄ CZYNU KARALNEGO

1. Udzielić pomocy przedmedycznej, jeśli jest to konieczne(świadek zdarzenia)
2. Wezwać, w razie potrzeby, pogotowie ratunkowe (świadek zdarzenia)
3. Powiadomić dyrektora szkoły (świadek zdarzenia), który niezwłocznie zawiadamia rodziców/opiekunów prawnych ofiary- czynu karalnego oraz wzywa Policję celem profesjonalnego ustalenia okoliczności zdarzenia

POPEŁNIENIE PRZEZ UCZNIĄ CZYNU KARALNEGO

1. Zawiadomić dyrektora szkoły (świadek zdarzenia), który niezwłocznie powiadamia Policję, (gdy sprawa jest poważna lub sprawca jest nieznaną), przekazuje ewentualnie zabezpieczone dowody i przedmioty pochodzące z przestępstwa
2. Zatrzymać sprawcę, jeśli jest znany i przebywa na terenie szkoły (wyznaczone przez dyrektora osoby) i przekazać pod opiekę dyrektora lub pedagoga szkolnego.
3. Powiadomić rodziców ucznia o zaistniałej sytuacji.

KRADZIEŻ LUB WYMUSZENIE PRZEDMIOTÓW ZNACZNEJ WARTOŚCI

1. Zawiadomić dyrektora szkoły (osoba, która wykryła kradzież), dyrektor powiadamia Policję i przekazuje jej ewentualnie zabezpieczone dowody i przedmioty pochodzące z przestępstwa
2. Przekazać pod opiekę dyrektora lub pedagoga szkolnego sprawcę czynu (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły)
3. Zażądać by sprawca przekazał skradzioną i inne ewentualnie pochodzące z przestępstwa rzeczy
4. Zażądać, aby uczeń przekazał skradzioną rzecz, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni we własnej odzieży oraz przekazał inne przedmioty budzących podejrzenie, co do ich związku z poszukiwaną rzeczą - w obecności innej osoby, np. wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego, dyrektora lub innego pracownika szkoły (należy pamiętać, że pracownik szkoły nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczek ucznia. Może to zrobić tylko Policja.)
5. Powiadomić rodziców ucznia o zaistniałej sytuacji
6. Sprawca winien dokonać zadośćuczynienia poszkodowanemu w kradzieży.

OTRZYMANIE PRZEZ UCZNIĄ PRAWOMOCNEGO WYROKU

1. Powiadomić Radę Pedagogiczną o prawomocnym zakończeniu postępowania karnego wobec ucznia szkoły (dyrektor szkoły)
2. Zdecydować o ewentualnym skreśleniu ucznia z listy uczniów szkoły (Rada Pedagogiczna)
3. Powiadomić rodziców o decyzji Rady Pedagogicznej (dyrektor szkoły)
4. Dyrektor - na podstawie przepisów kodeksu postępowania administracyjnego oraz po uzyskaniu opinii samorządu uczniowskiego - wydaje decyzję o skreśleniu ucznia z listy uczniów szkoły.

WSPÓŁPRACA Z RODZICAMI, PROFILAKTYKA W PRZYPADKACH CZYNU KARALNEGO

1. Powiadomić rodziców/opiekunów prawnych o obowiązujących w szkole procedurach
2. W razie konieczności przeprowadzić z rodzicami/opiekunami prawnymi i uczniem rozmowy wyciszające emocje
3. Przeprowadzać rozmowy z rodzicami/opiekunami prawnymi wskazując na zagrożenia wynikające z postępowania ucznia
4. Wskazać rodzicom/opiekunom prawnym instytucje mogące służyć pomocą w zaistniałej sytuacji
5. Informować o złamaniu przez ucznia prawa szkolnego

6. Sporządzać notatki z każdej rozmowy z rodzicami/opiekunami prawnymi i uczniem
7. Wdrażać programy, działania wychowawcze

OBOWIĄZKI PRACOWNIKÓW SZKOŁY

1. Zapoznanie się z procedurami
2. Stosowanie się do poleceń osób zarządzających procedury

PROCEDURA POSTĘPOWANIA NA WYPADEK WYSTĄPIENIA PRZYPADKÓW PEDOFILII W SZKOLE

Bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie tego zjawiska.

1. Po stwierdzeniu zagrożenia należy niezwłocznie powiadomić dyrektora oraz pedagoga szkolnego.
2. W przypadku potwierdzenia informacji o pojawianiu się osób obcych, a czepiających uczniów, należy bezzwłocznie powiadomić Policję.
3. Dyrektor szkoły niezwłocznie przekazuje pracownikom szkoły informację o stwierdzonym zagrożeniu.
4. Wychowawcy klas oraz pedagog szkolny podejmują działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania potencjalnego zagrożenia oraz wskazania możliwych form przekazania informacji o osobach, które mogą stwarzać zagrożenie.
5. W przypadku stwierdzenia, że uczeń był molestowany, bezzwłocznie dyrektor szkoły powiadamia rodziców/prawnych opiekunów ucznia oraz policję w celu przeprowadzenia czynności sprawdzających, które umożliwią ustalenie sprawy molestowania.
6. Wychowawca lub pedagog szkolny przeprowadza indywidualną rozmowę z uczniem (w obecności rodziców ustala przyczyny i okoliczności zdarzenia)
7. Dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami ustali działania z udziałem pedagoga szkolnego w celu zapewnienia opieki na uczennicą/uczniem

PROCEDURA POSTĘPOWANIA NA WYPADEK WYSTĄPIENIA PRZYPADKÓW ROZPOWSZECHNIANIA PORNOGRAFII W SZKOLE PRZEZ UCZNIĄ

1. W przypadku powzięcia przez nauczyciela/rodzica lub inną osobę informacji o rozpowszechnianiu przez ucznia pornografii w Internecie, w szkole należy bezzwłocznie powiadomić dyrektora szkoły oraz administratora sieci o zaistniałym zdarzeniu.
2. W przypadku, gdy uczeń przekazuje informację o osobach, które pokazywały materiały pornograficzne, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez sprawców zdarzenia.
3. Dyrektor szkoły winien przekazać informację o stwierdzonym zagrożeniu pracownikom szkoły.
4. Wychowawca klasy i pedagog szkolny winien podjąć działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania zagrożeń, jakie niesie za sobą upublicznianie materiałów o charakterze pornograficznym oraz wskazania możliwych konsekwencji tego typu działań

5. Dyrektor winien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia, który rozpowszechniał materiały pornograficzne.
6. Wychowawca lub pedagog szkolny winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA NA WYPADEK WYSTĄPIENIA PRZYPADKÓW PROSTYTUCJI W SZKOLE LUB WŚRÓD UCZNIÓW

1. W przypadku otrzymania informacji o sytuacji, w której uczeń był świadkiem czynności mogących mieć znamiona prostytucji, nauczyciel przyjmujący zawiadomienie powiadamia o zaistniałym wydarzeniu dyrektora szkoły.
2. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji, nauczyciel powiadamia wychowawcę klasy, który niezwłocznie wzywa do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
3. W przypadku stwierdzenia przez nauczyciela, że uczeń/uczennica świadomie lub nie, dopuszczał się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie się, wzywa do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
4. Wychowawca przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej można zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
5. Jeżeli rodzice/opiekunowie prawni ucznia odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub Policję (specjalistę ds. nieletnich).
6. W sytuacji, gdy szkoła wykorzystała wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenia ucznia, spotkania z pedagogiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub Policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
7. Jeżeli postępowanie świadczące o demoralizacji przejawia uczeń, który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych, czy popełnienie przestępstwa, to postępowanie nauczyciela określone jest przez Statut Szkoły.
8. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu karnego, dyrektor szkoły jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję.
9. Wychowawca lub pedagog szkolny przeprowadza rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia - sprawcy na temat zdarzenia.
10. Dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami ustala konieczność podjęcia działań z udziałem psychologa dziecięcego w celu zapewnienia opieki nad uczniem/uczennicą, którzy świadomie lub nie dopuszczali się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie się.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI WYSTĄPIENIA PRZYPADKÓW NIEPOKOJĄCYCH ZACHOWAŃ SEKSUALNYCH UCZNIÓW W SZKOLE

1. Nauczyciel powinien niezwłocznie powiadomić wychowawcę klasy i/lub pedagoga szkolnego o przypadkach niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole, a jeżeli jest ich świadkiem, żąda od ucznia zaprzestania czynności i podejmuje z nim rozmowę wychowawczą.
2. W przypadku, gdy uczeń przekazuje nauczycielowi informację o niepokojących zachowaniach seksualnych, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez uczniów, którzy brali czynny udział w tego typu zachowaniach
3. Wychowawca lub pedagog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem oraz informuje o zaistniałym zdarzeniu rodziców ucznia.
4. Jeżeli przeprowadzenie rozmowy z uczniem nie jest wystarczające dla zmiany jego zachowań, wychowawca, pedagog szkolny przekazuje rodzicom informację o zachowaniu ich dziecka, zobowiązując ich jednocześnie do szczególnego nadzoru nad nim.
5. Wychowawca może wezwać rodziców/opiekunów prawnych ucznia do szkoły i przeprowadzić rozmowę z uczniem w ich obecności oraz ustalić z nimi dalsze wspólne postępowanie z dzieckiem.
6. W sytuacji, kiedy rodzice odmawiają współpracy lub nie reagują na wezwanie do pojawienia się w szkole, gdy szkoła wykorzysta dostępne jej metody oddziaływań wychowawczych i nie przynoszą one spodziewanych efektów, a zachowanie ucznia wskazuje na znaczny stopień demoralizacji (np. uprawianie nierzędu), dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich lub Policję – Wydział ds. Nieletnich.
7. Gdy zachowanie ucznia może świadczyć o popełnieniu przez niego przestępstwa (np. gwałtu), pedagog szkolny w porozumieniu z dyrektorem szkoły po uprzednim powiadomieniu o zajściu rodziców/opiekunów ucznia, zawiadamia najbliższą jednostkę Policji, która dalej postępuje zgodnie ze swoimi procedurami. Pedagog całe zdarzenie dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę.
8. Jeżeli postępowanie świadczące o demoralizacji przejawia uczeń, który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych, czy popełnienie przestępstwa, to właściwe postępowanie nauczyciela określone jest przez Statut Szkoły.
9. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu karnego, dyrektor szkoły, jako przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję.

